

سایه رکود بر تار و پود فرش

واردات فرش ماشینی از سال ۱۳۸۶ به‌طور کامل ممنوع شده است

تولیدکنندگان علاوه بر افزایش مستمر نرخ مواد اولیه، با رشد هزینه‌های انرژی، حمل‌ونقل، دستمزد نیروی کار و سایر هزینه‌های جانبی مواجه هستند

وقتی هزینه تولید از توان بازار جلو می‌زند

اقتصاد تولید بر پایه تعادل میان هزینه و تقاضا شکل می‌گیرد، اما در شرایطی که هزینه‌های تولید با سرعتی بسیار بیشتر از توان خرید مصرف‌کننده افزایش پیدا می‌کند، این تعادل از بین می‌رود. صنعت فرش ماشینی نیز از همین قاعده مستثنا نیست. در سال‌های اخیر، تولیدکنندگان علاوه بر افزایش مستمر نرخ مواد اولیه، با رشد هزینه‌های انرژی، حمل‌ونقل، دستمزد نیروی کار و سایر هزینه‌های جانبی مواجه بوده‌اند. هر افزایش نرخ در حلقه‌های ابتدایی زنجیره تولید، در نهایت به نرخ نهایی محصول منتقل می‌شود و همین مسئله، فاصله میان تولیدکننده و مصرف‌کننده را بیشتر می‌کند. در چنین شرایطی، کارخانه‌ها ناچارند میان دو انتخاب دشوار تصمیم بگیرند؛ یا نرخ محصولات خود را افزایش دهند و با کاهش فروش روبه‌رو شوند، یا قیمت‌ها را ثابت نگه دارند و زیان بیشتری را متحمل شوند. هر دو مسیر، در نهایت فشار مضاعفی بر واحدهای تولیدی وارد می‌کند.

کاهش قدرت خرید؛ حلقه گمشده بازار

رکود بازار تنها نتیجه افزایش نرخ نیست. بخش مهمی از آن به افت قدرت خرید خانوارها بازمی‌گردد. هنگامی که سهم بیشتری از درآمد خانواده‌ها صرف هزینه‌های ضروری مانند خوراک، مسکن، درمان و آموزش می‌شود، خرید کالاهای سرمایه‌ای یا بادوام به تعویق می‌افتد. فرش نیز از جمله کالاهایی است که معمولاً تنها در زمان نیاز واقعی یا تغییر دکوراسیون خریداری می‌شود. بنابراین هر گونه فشار اقتصادی، مستقیماً بازار این محصول را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

کارشناسان معتقدند رکود در بازار فرش تنها به معنای کاهش فروش نیست، بلکه زنجیره‌ای از پیامدها را به همراه دارد؛ از کاهش سفارش کارخانه‌ها گرفته تا افت تولید، کاهش اشتغال، محدود شدن سرمایه‌گذاری و در نهایت کاهش ظرفیت تولید کشور.

صادرات؛ فرصتی که کوچک‌تر شده است

گردش مالی کارخانه‌ها را با مشکل مواجه کرده است. از سوی دیگر، فروش نقدی در بازاری که مصرف‌کننده توان پرداخت یکجای هزینه خرید را ندارد، بیش از گذشته دشوار شده است. به همین دلیل بسیاری از کارشناسان، توسعه ابزارهای مالی، فروش اعتباری و تسهیل دسترسی واحدهای صنفی به خدمات بانکی را یکی از راهکارهای کاهش رکود در این بازار می‌دانند. البته این راهکار نیز به‌تنهایی نمی‌تواند مشکلات ساختاری صنعت را برطرف کند، اما می‌تواند بخشی از تقاضای به تعویق افتاده را به بازار بازگرداند و از شدت رکود بکاهد.

درآمد ارزی نیست؛ بلکه به مفهوم کوچک‌تر شدن بازار فروش کارخانه‌ها و افزایش فشار بر بازار داخلی نیز هست. در چنین شرایطی، تولیدکنندگان ناچار می‌شوند محصولاتی را که برای بازارهای خارجی برنامه‌ریزی شده بود، در بازاری عرضه کنند که خود با کاهش تقاضا روبه‌رو است.

صنعتی با ظرفیت بالا، اما گرفتار کمبود نقدینگی

یکی دیگر از مشکلاتی که فعالان صنعت فرش ماشینی بر آن تأکید دارند، کمبود نقدینگی در واحدهای تولیدی است. افزایش هزینه تأمین مواد اولیه و طولانی شدن دوره بازگشت سرمایه،

بازار داخلی همواره تنها مقصد تولیدکنندگان فرش ماشینی نبوده است. طی سال‌های گذشته، بخش قابل توجهی از تولیدات این صنعت راهی بازارهای منطقه می‌شد و صادرات، نقش مهمی در حفظ ظرفیت کارخانه‌ها ایفا می‌کرد.

با این حال، مجموعه‌ای از عوامل از جمله محدودیت‌های تجاری، مشکلات حمل‌ونقل، دشواری بازگشت ارز، افزایش هزینه‌های لجستیکی و بی‌ثباتی در برخی بازارهای هدف، موجب شده صادرات نیز دیگر نتواند نقش گذشته خود را در پایداری این صنعت ایفا کند. کاهش صادرات تنها به معنای از دست رفتن

آینده‌ای که به تصمیم‌های امروز گره خورده است

خرید مصرف‌کنندگان و ایجاد ثبات در فضای اقتصادی است. در غیر این صورت، رکود فعلی می‌تواند به کاهش بیشتر تولید، تعطیلی واحدهای صنعتی و از دست رفتن سهم ایران در بازارهای منطقه منجر شود.

آنچه فعالان صنعت می‌گویند

در حالی که شاخص‌های اقتصادی از تداوم فشار بر بخش تولید حکایت دارند، فعالان صنعت فرش ماشینی نیز تصویری نزدیک به همین واقعیت ترسیم می‌کنند. آنها معتقدند افزایش هزینه‌های

جهش نرخ نخ؛ ضربه اول به تولید

وی افزود: نتیجه مستقیم این روند، کاهش محسوس قدرت خرید مردم بوده است؛ به‌گونه‌ای که بازار اکنون در وضعیتی بسیار دشوار قرار دارد و بسیاری از فعالان صنف حتی برای ایفای تعهدات مالی خود نیز با مشکل مواجه شده‌اند.

وی بیان کرد: در شرایط فعلی، تقاضا به‌شدت افت کرده و حتی اگر خانواده‌ای نقدینگی محدودی هم در اختیار داشته باشد، آن را بیش از هر چیز صرف هزینه‌های معیشتی می‌کند. به همین دلیل، صنف فرش ماشینی در وضعیت بسیار ضعیفی قرار گرفته است.

فروش اقساطی؛ مسکن موقت بازار

رئیس اتحادیه فرش ماشینی و موکت تهران در ادامه، با اشاره به تجربه فروشگاه‌های بزرگ در فروش اقساطی گفت: یکی از مطالبات این صنف از حاکمیت، فراهم شدن امکان بهرهمندی از خدمات بانکی برای فروش اقساطی است.

وی اظهار کرد: فروشگاه‌های بزرگ به دلیل دسترسی به ابزارهای بانکی و اعتباری، می‌توانند کالاهای خود را به‌صورت اقساط عرضه کنند و همین موضوع تا حدی به حفظ بازار آنها کمک کرده است.

شیرازی افزود: اگر چنین خدماتی در اختیار واحدهای صنفی این حوزه نیز قرار گیرد، مردم از خرید اقساطی استقبال خواهند کرد؛ زیرا در شرایط تورمی، خریداران ترجیح می‌دهند کالا را امروز تهیه کنند و بازپرداخت آن را در ماه‌ها یا سال‌های بعد انجام دهند.

وی با اشاره به نرخ بالای تورم بیان کرد: در چنین فضایی، خرید اقساطی برای بخشی از مصرف‌کنندگان توجیه‌پذیر می‌شود، زیرا تصور می‌کند تورم، فشار اقساط آینده را تعدیل می‌کند.

وی تأکید کرد: فروشگاه‌های بزرگ نیز مانند گذشته در وضعیت مطلوبی قرار ندارند و فروش آنها هم به‌شدت کاهش پیدا کرده است، اما آنچه تا حدی آنها را در بازار نگه داشته، همین امکان تبلیغات و استفاده از ابزارهای مالی و بانکی است.

شیرازی خاطر نشان کرد: اگر این امکان برای صنف فرش ماشینی نیز فراهم شود، نمی‌توان انتظار داشت همه مشکلات حل شود، اما دست‌کم بخشی از رکود بازار کاهش خواهد یافت.

محمدرضا محسنی شیرازی، رئیس اتحادیه فرش ماشینی و موکت تهران، در تشریح وضعیت این صنعت به **سایت خبری** گفت: در پی تحولات اخیر، شرایط کسب‌وکار به‌هم ریخته و متأسفانه ریسندگان و واردکنندگان مواد اولیه فرش ماشینی اکریلیک، با وجود آنکه بخشی از موجودی خود را پیش‌تر و با نرخ‌های پایین‌تر تأمین کرده بودند، نرخ نخ را به شکل قابل توجهی افزایش دادند.

وی افزود: افزایش نرخ نخ در برخی موارد به حدود ۸۰ تا ۱۰۰ درصد رسید؛ موضوعی که فشار سنگینی بر تولیدکنندگان وارد کرد و بازاری را که پیش از آن نیز درگیر رکود بود، با رکودی عمیق‌تر مواجه ساخت. شیرازی ادامه داد: به تبع این رشد قیمت، تولیدکنندگان نیز ناچار شدند نرخ فرش را افزایش دهند و در مجموع، نرخ فرش ماشینی تقریباً تا مرز دو برابر افزایش یافت.

افزایش هم‌زمان هزینه انرژی، دستمزد و مواد اولیه

رئیس اتحادیه فرش ماشینی و موکت تهران با اشاره به ریشه‌های این افزایش نرخ اظهار کرد: بخشی از رشد نرخ فرش ناشی از افزایش هزینه‌های تولید، از جمله برق، گاز، دستمزد کارگران و سایر هزینه‌های جاری بود و بخش دیگر نیز مستقیماً به رشد نرخ نخ اکریلیک بازمی‌گشت.

وی ادامه داد: این فشار تنها محدود به فرش‌های تولیدشده با نخ اکریلیک نبود، بلکه در بخش فرش‌های تولیدی با نخ BCF یا پلی‌پروپیلن نیز افزایش نرخ شدیدی رخ داد.

او با اشاره به نوسان شدید نرخ این مواد اولیه گفت: موادی که پیش‌تر با نرخ هر کیلوگرم ۱۱۰ تا ۱۱۵ هزار تومان عرضه می‌شد، به یکباره به بیش از ۳۰۰ هزار تومان رسید و حتی در مقاطعی با نرخ ۴۰۰ هزار تومان نیز عرضه شد.

جنس متوسط هم از موج گرانی در امان نماند

شیرازی با اشاره به اثر این جهش قیمتی بر بازار اظهار کرد: افزایش نرخ مواد اولیه در بخش BCF موجب شد فرش‌های رده متوسط نیز با رشد نرخ چشمگیری مواجه شوند. به گفته او، اگر نخ اکریلیک بیشتر در محصولات رده بالاتر استفاده می‌شود، در بخش پایین‌تر بازار نیز نخ BCF یا پلی‌پروپیلن با افزایش شدید نرخ روبه‌رو شده و عملاً کل بازار را تحت تأثیر قرار داده است.

که انتظار می‌رفت، مورد استقبال قرار نگرفت و این مسئله فشار مضاعفی بر تولیدکنندگان وارد کرد. وی افزود: در نتیجه این شرایط، بسیاری از کارخانه‌های فرش ماشینی ناچار به توقف فعالیت شدند؛ به‌گونه‌ای که به گفته او، حدود ۴۰ درصد کارخانه‌ها یا تعطیل شدند یا فعالیت خود را به یک شیفت کاری کاهش دادند.

بازار داخل می‌رقی، بازار خارج قفل

رئیس اتحادیه فرش ماشینی و موکت تهران ادامه داد: تولیدکنندگان در شرایطی گرفتار شده‌اند که نه بازار داخل کشش خرید دارد و نه بازارهای خارجی مانند گذشته در دسترس است.

وی با اشاره به مشکلات بازگشت ارز حاصل از صادرات اظهار کرد: حتی در مواردی که صادرات انجام می‌شد، بازگرداندن پول آن با محدودیت‌های متعدد و از مسیر کشورهای واسطه صورت می‌گرفت، اما اکنون این مسیرها نیز تحت تأثیر محدودیت‌ها و تحریم‌ها با اختلال جدی روبه‌رو شده است.

وی تأکید کرد: در نتیجه این مجموعه عوامل، صادرات فرش ماشینی به‌شدت افت کرده و به گفته او، این میزان اکنون تقریباً به حدود ۲۰ درصد رسیده است؛ اتفاقی که زیان سنگینی به تولیدکنندگان وارد کرده است.

سخن پایانی

می‌دهد فعالان این صنعت بیش از هر چیز خواستار بازگشت ثبات به فضای اقتصادی، تسهیل تولید و احیای بازارهای داخلی و خارجی هستند. اینکه این مطالبات تا چه اندازه در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی مورد توجه قرار گیرد، موضوعی است که در ماه‌های آینده بیش از گذشته اهمیت خواهد یافت. در ادامه، رئیس اتحادیه فرش ماشینی و موکت تهران در گفت‌وگو با خبرنگار ما، از نزدیک‌ترین روایت ممکن درباره چالش‌ها، دغدغه‌ها و مطالبات این صنعت سخن می‌گوید.